

# Remissvar på Sou 1999:65 Barnombudsmannen, företrädare för barn och ungdom

Publicerad tisdag, 28 september 1999 19:49

**FARR poängterar att det viktigaste är att BO:s självständighet så långt som möjligt hävdas och att BO får rättsliga befogenheter.** Flyktinggruppernas och Asylkommittéernas Riksråd, FARR, avger härmed följande yttrande över utredningen

Barnombudsmannen, företrädare för barn och ungdom  
Statens offentliga utredningar 1999:65, Socialdepartementet.

## Sammanfattning

Flyktinggruppernas och Asylkommittéernas Riksråd, FARR, finner att utredningen i stort sett beaktar viktiga aspekter i Barnombudsmannens (BO:s) arbete.

FARR kommer inte att i det följande ta upp alla utredningens förslag. **FARR poängterar att det viktigaste är att BO:s självständighet så långt som möjligt hävdas och att BO får rättsliga befogenheter.**

## Företräda barn och ungdomar

FARR tillstyrker här helt utredningens förslag. BO skall företräda barnets intresse utifrån vittomfattande konventioner och mänskliga rättigheter och inte utifrån svensk lag och svenska intressen. BO skall vara en spjutspets för att förverkliga artikel 12 i Barnkonventionen.

## Renodling av ombudsmannarollen

FARR tillstyrker även här helt utredningens förslag att BO:s roll som ombudsman för barn bör renodlas. BO skall inte vara regeringens organ på barnområdet. BO skall arbeta helt självständigt utifrån barnets intresse.

## Förstärkning av ombudsmannarollen

FARR tillstyrker återigen utredningens förslag med innebörd att BO:s ombudsmannaroll bör förstärkas genom ökad självständighet och genom att BO ges rättsliga befogenheter.

FARR anser att BO fortfarande skall tillsättas av regeringen och vara en myndighet under regeringen, dock med så stor självständighet som möjligt. Regeringens regleringsbrev bör i stort sett vara blanka. Riksdagen bestämmer BO:s mandat. BO:s arbetsuppgifter bör lagfästas.

BO bör få rättsliga befogenheter att begära in uppgifter från myndigheter, kommuner och landsting och att vid behov kunna kalla till sig myndighetspersoner. Likaså bör BO ha rätt att ta del av handlingar i mål och

ärenden hos domstolar, myndigheter, kommuner och landsting, även sekretessbelagda sådana, en nödvändighet för att BO skall kunna bevaka lagstiftningens tillämpning.

### **Handläggning av enskilda ärenden**

FARR tillstyrker med en viss tvekan utredningens förslag att BO inte bör handlägga enskilda ärenden. FARR anser att det kan finnas pilotfall där det vore till stor fördel om BO kunde gå in och rättsligt föra barnets talan. Men FARR har stannat för att det f.n. vore alltför ohanterligt att BO går in i enskilda ärenden. Saken kan komma i ett annat läge om Barnkonventionen blir svensk lag.

Utifrån kännedom om enskilda ärenden kan dock BO ta upp generella resonemang, göra uttalanden, komma med förslag etc. Om BO finner att barnets bästa åtsidosätts i en viss typ av ärenden kan BO besluta att specialbevaka detta område.

### **Barnombudsmannens uppgifter**

Många av dessa uppgifter har redan berörts. FARR tillstyrker helt utredningens sammanfattande förslag sid 185.

### **Kontakter med andra**

Utredningen föreslår att BO:s kontakter med organisationer, myndigheter, kommuner och landsting m.fl. bör lagfästas. FARR finner det visserligen vara av synnerlig vikt att BO upprätthåller sådana kontakter men ställer sig tveksamt till om kontakterna bör lagfästas. Detta kan leda till svårbemästrade krav på direktkontakt från otaliga organisationer och myndigheter. Det bör stå BO fritt att själv välja ut det kontaktnät som främjar BO:s arbete.

Utredningen föreslår att BO inte bör ingå som sakkunnig eller expert i statliga utredningar som berör barn. FARR anser för sin del att det är till sådana utredningars fördel om BO ingår om sakkunnig eller expert. Detta medför på intet vis att BO blir utredningens gisslan.

### **Information och opinionsbildning**

FARR tillstyrker utredningens förslag att BO:s uppgift att informera, bilda opinion, göra uttalanden och ta initiativ bör lagfästas. BO bör ha lagfäst rätt att uttala sig utifrån barnets intresse och kunna agera helt fritt från andra samhällsintressen.

FARR tillstyrker också att BO varje år bör lämna en verksamhetsrapport till regeringen. Däremot ställer sig FARR tveksamt till att BO fortlöpande under året bör lämna förslag till regeringen, utformade så att de kan hanteras med bl.a. remissförfarande. Det bör stå fritt för BO att lämna sådana förslag, och det är mycket önskvärt att så sker, men det får inte vara något tvång och bör alltså inte lagfästas.

### **Barnens lek- och utemiljö**

FARR anser att det inte skall ingå i BO:s uppgifter att bevaka detta område.

## **BO:s organisation**

FARR anser att BO skall kunna arbeta så självständigt som möjligt. FARR delar utredningens uppfattning att det av regeringen utsedda rådet skall tas bort och att BO i stället själv väljer referensgrupper.

Utredningen föreslår att BO bör ha en mer flexibel organisation med bl.a. projektanställningar. FARR anser att också detta är något som BO själv skall besluta om. Att juristsidan måste förstärkas står dock klart. Här delar FARR utredningens uppfattning.

## **Kostnadseffekter**

Utredningen bedömer att de föreslagna ändringarna i BO:s verksamhet inte skall innebära några kostnadsökningar. FARR gör inte denna bedömning. FARR finner att om utredningens förslag genomförs kommer detta att innebära ökade uppgifter för BO inte minst därigenom att därigenom att BO tilldelas rättsliga befogenheter. FARR föreslår därför att anslaget till BO kraftigt höjs.

Hedemora och Mariefred 1999-09-28

Flyktinggruppernas och Asylkommittéernas Riksråd  
gm

Britta Flodin  
sekreterare